

Szerb Antal Kristóf: A tizenhat éves

Jó fiu vagy.
Alagútakat már nem fűrsz a homokba.

Néha tornyokat látsz ledőlni estefelé
ha szemed dörzsölve túlvilágból
felkelsz a bükkfák alatt.

A park vaskapui zárják az előírt óra után
és csolnakod nem táncolják körül
delfinek és könnyű angyalok.
Magányos eveződ alszik a hullámokon,
a tengeri démon arca néha sárgán feldereng.

Sötét utcákon bámulsz kőcímerekre,
a sarkon túl állnak a néma tornyok,
összerezzensz fegyveres őr előtt.

Tizenhat éves, a te szemed mögött birodalmak hullanak alá,
éjszaka ijeszt a kályha egyszerre.

De nemsokára:
könnyű sarúkkal táncolsz gyárkémények ormán,
zászlókat bontasz országok felett,
tizenhat éves, ne húnyd le a szemed
ha Aphrodite születésekor
felcsillan előtted a pikkelyeshátú tenger.

Szerb Antal Kristóf: A toronyőr

Utolsó éber végső éjszakákon,
magas sötétből városnéző,
íme, toronyőr a nevem,
és fás korláton hajlok által.

Igy állok minden éjjel.
Tornyom felett processziós éjszakát,
követ megint új éjprocesszió,
az örök körmenet,
mely gyászszáslókkal lobog le az égből.
Elől csiráztatók, jönnek tavaszi éjek,
Utánlopózva éjszakaasszonya a nyárnak,
ki égre pásztorítja fel
a kutyacsillagot, amíg az őszi éjnek könnyei
letántorítják fájdalomba nyájak őrizőit,
majd ezt is barna unalommal,
hordóként hófelhőket hengerítve,
a tél elúzi.

Csak éjszakáim járnak egyre már,
a nappalt elveszítettem vad ifjúéletemben, ó,
úgy élek én az éjszakában, mint vakond a föld alatt.
(mind a ketten jó pihentetők:
a föld belső sötétje és az éjszaka.)
Mi lett nem látni embereknek, látom én,
hallok, amire nincsenek fülek,
tudom, amit nem szoktak tudni merni,
hajlok tornyomból, mely merev, néző a várost.

Az órák konganak felettem,
elsőbb: csikordulva ölelnek befelé a vaspántos kapuk,
meg újra kondul: düllöng hozzám kocsmagőzborostyánzottak éneke
éjfélkor látom a lepelt, a sírlakókon táncolót,
meg újra kondul: pázsitról magasló
holt csendkastélyon jönnek, töltvék félelemmel,
meg újra kondul: fáradott álomra mennek
egyetlen társaim: a csillagok,
meg újra kondul: messziről rézharsonás
új diadallal születik a holnap,
aranyisakos régi ellenségem,
akit legyőzők minden este,
és minden reggel újra kél.

Itt állok utolsó egyedüli, néző a várost,
aki magára húzta már az éjszakát,
mert egy nagy bűn a város álma lent,
a virradatba félő:
csak én látok a takarók alá,
ahol a város bűnös teste fekszik
és én vigyázok,
mert tűz ugorhat szét a hideg éjszakából,
vagy éjben nedves vad mezőkön túl
tán átszakad a gát,
fekete, támadó, rossz ellenség jöhet,
vagy nem akarnak elfeküdni tán a sírlakók,
ha a harang már egyet integet.
De én vigyázok és a harangot kongatom,
végigsimítom vele a házaknak fahomlokát
és álmukban mosolyganak a házak.

Így kongatok fertályra-fertályt és órára-órát,
múlnak az éjek, a holdak, az évek,
a bűn mindegyre takarószik
és mindég holnap követi a tegnapot,
(szegény kisemmis éjszakáim)
tornyomból le sohase járok,
mert felülről tudom az embereket
és nem jön a tűz vagy ár, vagy kénesőző éji égi háboru,
itt állok utolsó, ki nézi a várost,
amíg egyszer a dolgomat elúnom,
fejjel ugrom alá egy éjszakán
és nem lesz senki, aki észrevenné.

Szerb Antal Kristóf: A lovag hazatérte

Hogy a Szentföldről érkezett Godéfroy
(éjbe páráz fehéren fult lova,
mikor hátáról ősföldjére dobban)
a vén kapu falán a fáklyafény,
mely vastartókból füsttel hull alá,
rőtbe fogadja páncélját ölelve,
kőkockán lépte üdvözlést dalol,
simítja árnya az ismert falat.

Hogy a lovagterembe ért Godéfroy
elébe járult, jártanyugtatón,
kezében tartván kandelábert, vertaranyt,
(és ő is éjből csendes lánggal fényvető)
sok éven őt imázó asszonya,
felhőtlenszépen minden annyi éven át,
s kezén fogta vezetvén asszonya
és így menték át vára téres termeit.
Fényt vág az árnyból táncos kandeláber.

A vár asszonya:

"Godéfroy, a fegyver mind helyén maradt,
urát dicséri mind a nyers agancs,
a falról mélyen néznek őseid,
szemükből most is szemed vet lobot,
a hosszúasztal most is felterítve
kenyérszegésre hív, mint házigazdát,
sólomod, Fičre, még érti jelparancsod,
árbócröptével zúg a kis madárra,
ha sisakját fellátni emeled,
Gnáthon, a törpe, torz maradt szegény,
félésszel más felére tátong mindhiába
és mindenütt még élnek emberek.

A himzórámám az ablakban áll még,
utánadváró nyári délutánon,
mikor a távol erdők kürtje bűg,
jelezni, merre hajrával vadászol.
A medvebőr télen mindig meleg,
vörös fénnel tarkáz a jó kemence,
ha hóbástyák közt néha összeülünk
s Denys, az apród, lantján szárnyutazván,
most is szerelmet, bánatot dalol.

És itt a gyermekek, három fiad,
még szőkék, égszemmel felédnövekvők,
nem másultak, más arcot felcsatolván,
férfibb lett csak a testük, izmuk éle,
mint távolból átmagasul a távol.

A csatlós még kockán dobál unalmat,
cseléd még sző a végtelen fonállal,
Mihály a lányéppel cicázik este,
ha nem vigyázok, minden asszonya.
A kápolnánkban mindig fény a méceses,
várbörtönünkben napra sir a rab,
a szomszéd gróf még dölyfnek rázza öklét,
a nyájakat csak megszalasztja farkas
és néha-néha meghal valaki.

Minden hozzádmaradt, Godéfroy,
az állat, dolgok, asszony, emberek,
mint kökereszt régi évszázadokból,
megszögezetten vár új Messiást,
úgy álltak itt minden, magábakötve,
ottan növén, ahol gyökért bocsájtott."

S hogy végül érkezett Godéfroy,
tölgynek törzséből magas ágyasházba,
férfité futók nemzöhelyére,
csak ott csatolta kardját oldaláról,
a tűzben, vérben adamant acélt,
mosolyt hintett szeretti homlokára
s a székre dobta hattyúkőpenyét.

Szerb Antal Kristóf: Hannibal esküvése

A hispán partok napja délidőt fűt,
már nincsen árnyék hulló napsugárban,
ott áll a tábor, a pún hadsereg.
Acélból fegyver, nehéz arany sisak
üzen egymásnak naptól-kölcsön fénnel,
de hallgat mind a fegyverhordozó.
És ott az oltár, ünnepkoszoruzva
és a Molochnak torca tárva pirlik,
mint akit bentről éget szörnyű éhség

Hamilcar:

Már napfelé melegszik fel az oltár
s a nemző naptól hőterhes a föld -
szállj áldozatfüst, eljött, itt az óra,
napnál tüzebb, kimesküsz áldozatra.
Egy vad bikának vérét hintem - tűznek,
fehér hóhér, hadnépem közepén,
én főpap, harcos, herceg és vezér.
Öltözve áldozathoz holtfehérre,
lépj most elő, fiam, kis Hannibal
élvén utolszor vagy mostan kicsiny,
ezótától feledjük gyermekvotod,
leszel utódom, Hannibal, a Barcas.
Oltárkövön most nézz magad köré:
a fentfátyol nem pún, hispáni ég,
a lángarany tenéked idegen nap -
és melyen állsz, hódított földdarab.

Tenéked ezután nem lesz otthonod,
hívó háztűzhely, megpihentetőd
és meg nem állhatsz oldni sisakot,
csak győztesen tiporva holtakat.
Most nézd a had lándzsászó vonalát,
melyet homokba vasgerezddel írtam:
nekem népem, vezérelt seregem -
neked nem lesznek fegyvertársaid,
se néped, ünneplőn felédkiáltó,
csak lándzsa lesz kezekben emberélet,
csak csóvás nyíl, véreke, kínbarázdás
és döghalál a sós puszták felett,
tenéked már nem lesznek emberek.

S az oltárkőn, amelyen lábad áll most,
nem égetsz többé kicsiny áldozást
kicsiny kegyért a kicsiny isteneknek,
áldozatod a füstimádó átok.

Most csókolj meg utoljára, fiam,
ezótától nem vagy szép gyermekem
és én neked reménynemző apád,
csak megelőződ hadvezéri karddal,
aki tanít hadak járta róvását
bevésni gyűrött kérgébe a földnek
- és várod vágyva, amíg meghalok.

S ha meghalok s hódított föld a sírom,
terád hagyom, mint harci szekerem
szertezúzott, meghalt országokat,
a hadnépet, kezedbe törni dárdát,
a harcidák elátkolt kincseit
s az el nem ért országok éji hivtát,
a meg nem nyert kincsek ígérését
s a gyűlöletnek testámentomát.
Most, nézd, izzó Moloch istennek torka,
hogy bűg a gyomra, éhséglángja táncol,
most áldozz neki égő áldozattal,
most áldozd fel csókolt gyermekkorod.

És akkor hozták vérköntösben szolgák
éhes Molochnak égő áldozatként
kis Hannibalnak nagy gyermekkorát.
Elsőbb hozták bábus játékait:
fából befestett katonák ezerjét,
színes követ és arany ékszerét,
szépálmú ágyát, síma bő kepenyét,
halkinzó horgát, kis ezüst nyilát,
a lantot, melyen játszott gyermekujja
s az altatódalt fűvő fuvolát.
Könnyviszarázó Hannibal előtt
vonult ekép bársonypárnán a játék.
A Moloch torka tárva, tűzzel éhes.

Aztán hozták kedvenc állatjait,
nyivó macskáit, szent jóslócsibéit,
kézcsókoló vidám fehér lovát -
s az egyiptusi bölcs vén páviánt.
Sírtak mind, menván áldozó halálba.
A Moloch torka tárva tűzzel éhes.

Aztán hozták játszópajtásait:
mind édes, jókedvhúsú gyermekek,
kik voltak legszebbek hő Áfrikában
s kiket hoztak hódított nép melléről
szépségben társul játszó Hannibalnak.
Sírtak mind, menyén áldozó halálba.
A Moloch toroka tárva, tűzzel éhes.
És nyögve rágja lángfogú dühével
s míg Hannibal keze könnyét takarja,
Moloch gyomrából sírván szál a napnak
(immár csak füst) Hannibal gyermekléte.

Hamilcar:

Barcides Hannibal, immár te vagy magad.
Most kis kezed, mit gyermek-könnyed áztat
- ezótától csak vér lesz nedvezője -
tedd az oltárnak főmárványkövére,
s másikat fehér melled fölé,
és esküdjél meg Molochnak nevére,
a magzatgyilkos istenrém torkára
és Astartére, hímpusztító szűzre
és Melkartra, kit Tyrusban imádnak,
a viziszörny Dágonra s Derketóra,
s a karthágói halálfátylas Tanitra,
hogy: míg tebenned fáklyatáncuk járják
vérből nőtt lenge életszellemek
s a vég nem fordít oltva fáklyát földnek, -
te gyűlölöd Rómát, a messze várost,
zöldten hét dombján, fehér templomát
és száz falvát kincses Itáliának,
a Tiberisnek tisztító vizét,
a földművesek csendes esti álmát,
az árvál-papok pajzsos énekét
és gyűlölsz minden embert, rómaid,
falvára csóvát, új kútjába mérget,
nyájára farkast, búzájára jégárt,
kétélű kardot férfi gögszívébe,
fojtó kart asszonyai fehér nyakára,
öregjét tűzből fojtó füst ködébe,
fojtó mély vízbe drága gyermekét
küldöd s az istenükre átkot.
Leszel mint Astarté fojtó hatalmas,
s nincs más imád, csak ez a gyűlölet.

Hannibal:

(a keze még fehér volt fojtogatni
és arca a Napisten gyermek arca,
kinek Egyiptus földjén áldozat száll)
Oltár előtt én, Hannibal, a Barcas,
állván most esküszöm Moloch nevére,
a magzatgyilkos istenrém torkára
és Astartéra, hímusztító szűzre
és Melkartra, akit Tyrusban imádnak,
a víziszörny Dágonra s Derketóra -
s a karthágói halálfátylas Tanitra,
hogy elfelejtem égő áldozásom,
játékom, macskám, édes társaim,
könny többé nem marja én két kezem,
csak vérre lesz majd fojtogatva éhes,
az álmom harc, riadó ébredésem,
ezótától csak férfival beszélek
s dalon nevelt hangom parancsoló lesz.

És gyűlölöm Rómát, a messze várost,
nem kérdelem, mért, s nem gondolok felőle, -
leszek, mint harcalamb, fehér a szárnya,
de csőrében visz égő tűzkalászt
az ellenséges várost gyújtani.
És amint száll most gyermeklétem füstje,
úgy szálljon egykor Róma füstje búsan,
elébetárván kínjait a napnak, -
vagy ha nem úgy lesz, lángoljak magam
éhes Molochnak égő áldozatként.

Szerb Antal Kristóf: Az angol komédiás

Mely minden este bőröm színét rágja,
arcomról a festéket dörzsölöm,
a valóságszínrontó színtadót,
és szemlét tartok szétszórt rongyokon.
Míg érdes arcom bújlik a tükörből,
csörgessétek az asztalra elém,
amennyit ért ma a komédia.
Elég sok. A Hamlet jól írt darab
és Leicester grófja nyiltkezű gavallér.
Ha visszagondolok - jól ment a játék,
a szellem jégmeresztő ujja siklott
a páholyszéknek dőlő hátakon,
mikor meg vérre vívtunk, lent a padlót
rugdosta tapsra hagymabúzós nép.

És én voltam legfőbb komédiás.
Dübörgő, porzó, sokhegyű szavakkal
befűrészeltém Laertes agyába,
hogy bár halmozzon régi csúcsra ormot,
igyék fel tengert, rántsa le a holdat,
nyeldessen elő krokodilokat,
szeretni úgy, mint nekem néha tetszik,
akkor se tud, hisz ő csak egy Laertes,
de én Hamlet vagyok, a dán királyi herceg.

És a komédiábani komédián
a festett, feslett, kóborló színészek
felett, de úr voltam, nagy Mozgató,
király, királyné félték szemforgásom,
én fentről néztem arcuk árulását,
én üdvözöltem szép Oféliámat
s mert hercegkedvem örültté cikázott,
király, királyné, főbuták dacára,
ölén csitul belülborzos fejem,
s míg kincses ujja simogatva játszik
a combján hullám, gögös szép hajammal,
tudom, hogy úrrá lett hajam kezén,
tudom, szeme nem lát most szertenézni,
és herceg vagyok legcsöpp érverésén -
király, királyné, főbuták dacára,
bár átokrémes tettütötte sebben,
előre vérzik árnyam a porondon -

most együtt mozdul belső vérzenémmel
övé a nap s a többi csillagok.

Bár tudtam mást is, oly sokat tudok:
tudtam, hogy mennyi lesz az estem ára,
hogyszer majd orron bunkóz a taps,
Laertes fel sem vulkánzik szavamra,
hogyszer Claudius már estebédre vágyas,
alig várja leszúratása percét,
hogyszer Leicester grófnak ma nem szép a játék, -
és nincs énnékem szép Oféliám,
hisz nem szeret és nem is asszonytestű,
kezét nem festi terhes-édesebbre
a ráaludt száz csókok mámore,
csak bőre lágy, elasszonyult suhanc,
s mivel az ujja simogatva játszik,
a hullámszőke, nem az én hajam,
és én talán nem is vagyok bolond,
próféta, gyilkos, herceg, álmodó,
csak Leicester gróf szolgálatában állok,
fizetett síró, pénzért kacagó
komédiás, csavargó, kocsmahős.
Mennyit tudok egypercben, Istenemre!
De esküdni - egyikre sem merek,
mert a komédia az csak komédia,
de tán a többi sem márványvalóság
és kérdés akkor a komédia.
De: ha Oféliám ölébe csittul
acéltettektől átkohós fejem
és kincses ujja simogatva játszik
én szőke hullám (nem igaz) hajammal,
de futnék szólni a nagy mozgatónak,
állítsa most meg a komédiát,
legyünk élőkép minden majdidőkre,
vagy valami meséből mór varázsló
bűvöljön minket súlyos kőálmába.

De jól tudom, mindez színészhazugság -
és már nagyon érdesre rágta arcom
a vörhenyes, csúf, mindenesti álszín
holnap majd búcsút mondok Leicester grófnak
és elhagyván Londonnak városát,
hol herceg lett a színpadi hazugság,
utam röpít a walesi hegyvidékre,
hol istenképes ős sziklák között,
melyek inognak, mint az égi dolgok,

a vadakat rőt álmukból kiáltom
és óriásfáknak oszlopán kovácslom
a vallomást, hitem és hétszentségem,
mindenható, teremtő bércigém:
hogy én Hamlet vagyok a dán királyi herceg.

Szerb Antal Kristóf: Ballada

A parkra hűvösült immár az este,
hogy Horand búcsút vett a társaságtól,
a hattyúk a tó pajzsos kerületjén
aludni úsztak csendes víziházba.

És már álmos volt merre ment az út,
sehol sem volt egy szentjánosbogár sem.
A tenger partján rőt fáklyásmenetben
más tengerekről érkezett dereglyék

matrózai holdasan énekeltek,
míg hosszúlábú láthatatlan örök
söpörték zúgva a park útjait.
Sötét rongyot teregettek az égre.

A toronyban virrasztott már a méceses
s a temetőben a torony körül
az egyik sírból meztelen kar nyúlt ki,
hogy felmutassa, aki anyagyilkos.

De Horand mégis felment a toronyba
(és jól bezárta lent a templomajtót
kardját leszúrta a kapu elébe)
és belépett vén könyvei közé.

Szobájában tíz hosszú gyertya állott
és karszéke előtt nagy medvebőr,
a kemencében nyáron is tűz égett
és nem volt ablak a toronyszobában.

És jöttek meghajolva mind a könyvek
és tollak száguldtak sárgult papíron,
fehér könnyel könnyeztek el a gyertyák
s a képek néha leszálltak a falról.

Kint óriás fekete vasfazékban
száraz tűzön főzték az éjszakát,
Horand vállára szálltak már az órák,
fehér patkány táncolt az asztalon.

És lassan mind alátűntek a gyertyák.
Kint sárga szél fújt mindent sivatagra

és azt mondják, hogy akkor éjszaka
a síkságra feküdtek nagy hegyek.

Horand az alsó csontvárosra gondolt
hol már meguntak járni a hiénák,
miközben immár az utolsó gyertya
halálát fáradt eksztázisban égte.

Mert ha Horand akkor tudhatta volna,
hogy elközelgett a végzetes óra,
térdenállva kért volna életéért
kis kápolnában csodatévő Szűzet.

De nem tudta s az óra elközelgett,
míg dőghalált halt az utolsó gyertya
és sötétséget hintett a szobába,
aki kilépett a kemence-hátból.

Horand két karját kapkodón kitarta
valami titkos segítő után,
de hiába, torkára folyt a fojtás
és végighullt az óriás medvebőrön.

És a tornyon betellett a varázslat.